

کوروش بزرگ

زندگینامه بنیان گذار هخامنشیان بر اساس نوشته های گزنفون

بازنویسی: لری هدریک

مترجم: علی شیعه علی

سبزان

سرشناسه	: گزنون، قرن ۴ ق. م. Xenophon
عنوان و نام پدیدآور	: کوروش بزرگ: زندگینامه بنیان‌گذار هخامنشیان بر اساس نوشته‌های گزنون / بازنویسی لری هنریک: مترجم علی شیعه‌علی.
وضعیت ویراست	: ویراست ؟
مشخصات نشر	: تهران: سیزان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۵ ص. : مصور (بخشی رنگی)، نمودار.
شابک	: ۵۰۰۰۰ ریال : ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۴۳-۰
وضعیت فهرست‌نویس	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Xenophon's cyrus the great: the arts of leadership and war, 2006.
یادداشت	: کتاب حاضر برگرفته از "Cyropaedia" نوشته گزنون است.
یادداشت	: کتاب حاضر نخستین بار در سال ۱۲۸۷ با عنوان "کوروش بزرگ گزنون: هنر رهبری و جنگ" با ترجمه کوروش زعیم توسط نشر ایران مهر منتشر شده است.
عنوان دیگر	: کوروش بزرگ گزنون: هنر رهبری و جنگ.
موضوع	: کوروش هخامنشی، شاه ایران، ۵۲۹ ق. م. -- داستان
موضوع	: مدیریت
موضوع	: رهبری
موضوع	: ایران -- شاهان و فرمانروایان -- داستان
موضوع	: ایران -- تاریخ -- هخامنشیان، ۵۵۸-۳۳۰ ق. م.
شناسه افزوده	: هدریک، لری
شناسه افزوده	: Hedrick, Larry
شناسه افزوده	: شیعه‌علی، علی، ۱۳۶۲ - مترجم
رده بندی کنگره	: ۹۱۳۹۰ ک ۴ / ۲۲۷ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵ / ۰۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۵۵۵۵۸-۸۸۳۴۷۰۴۴

انتشارات سبزان

میدان فردوسی - خیابان فرصت - ساختمان ۵۴ تلفن: ۸۸۳۴۷۰۴۴-۸۸۳۱۹۵۵۸

کوروش بزرگ

زندگینامه بنیان‌گذار هخامنشیان بر اساس نوشته‌های گزنون

- نویسنده: گزنون
- مترجم: علی شیعه‌علی
- ویرایش: سارا فروغی
- ناشر: سبزان
- خدمات نشر: واحد فنی سبزان
- ۸۸۳۴۸۹۹۱-۸۸۳۰۳۵۷۲
- نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۵۰۰۰ تومان
- چاپ و صحافی: معراج

فروش اینترنتی و online از طریق سایت‌آی کتاب www.iiketab.com

شابک ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۱۱۷ - ۴۳ - ۰ ISBN 978 - 600 - 117 - 043 - 0

فهرست

عنوان	صفحه
سخن ناشر	۷
مقدمه‌ی مترجم	۹
پیش‌گفتار	۱۱
کتاب اول: بی‌باکی در آغاز	۱۷
خدمت به مردم مانند یک جهت‌نمای اخلاقی است	۱۷
بلعیدن معلومات تا جایی که امکان داشت	۲۰
چنگ زدن به هر فرصت غیرمنتظره	۲۲
به زیردستان یک فرمان جالب و جدید بده	۲۳
بدان چه زمانی باید تدبیر کنی	۲۴
همیشه به خداوند بکتاب توکل کن	۲۵
کتاب دوم: توصیه‌ای برای رسیدن به سروری	۲۹
اجازه نده کسی بی‌کار بماند	۳۰
اطاعت نباید نتیجه‌ی فشار باشد	۳۰
پیش‌بینی فاجعه ممکن است تو را از مصیبت نجات دهد	۳۱
آرامش می‌تواند منجر به افتخار گردد	۳۲
استفاده از تاکتیک‌های غیرمنتظره دشمنی را سردرگم می‌کند	۳۳
سخنان عاقلانه موجب تحریک خلاقیت می‌شود	۳۴
سود بردن از حماقت دیگران	۳۵
کتاب سوم: قواعد رقابت	۳۷
تراوش اعتماد و نه اضطراب	۳۹
برای رویارویی با خطر تشنه باش نه هراسان	۴۰
تجهیزات را به طور مساوی تقسیم کن	۴۳
افراد مختلف را با الحان مختلف مورد خطاب قرار بده	۴۳
به حداقل رساندن تمایز درجات	۴۵
ایجاد رفاقت و صمیمیت با به اشتراک گذاردن شادی‌ها	۴۶
با سختی بالا رفتن از سر بالایی	۴۸
کتاب چهارم: پیروزی فرا می‌رسد	۵۱
با جاه‌طلبیات به دیگران هم سودی برسان	۵۲
با ابتکار به خرج دادن، یک امتیاز روحی روانی بساز	۵۳
استقلال عمل	۵۵
تاخیر، میزان قدرت را نشان می‌دهد	۵۶
در نطفه خفه کردن نقشه‌های نسنجیده	۵۷
از مختل کردن عملیات جلوگیری کن، اما بگذار صدايت شنیده شود	۵۹
کارکنان خوب تعلیم‌دیده همیشه سر بزن‌گاه سر می‌رسند	۶۰
با ایمان و باور به سمت پیروزی به پیش بتاز	۶۱
قلب‌های قوی به پیش هدایت می‌شوند نه پس	۶۲

۶۵	 کتاب پنجم: تجدید قوا
۶۵	 قهرمانان را درجه درجه تحسین کن
۶۶	 مردان را به اندازه‌ی استحقاقشان تشویق کن
۶۷	 ادامه‌ی یک پیروزی با پیروزی سریع بعدی
۶۸	 از مردان برای دفاع از هدف استفاده کن
۶۹	 جواب دادن به سخنان ضعیف با بیانی مستدل
۷۰	 بگذار دوستان و یاران ویژه‌ات نظرات تو را پیش ببرند
۷۱	 در استفاده از متحدان جدید سریع باش
۷۲	 درک انگیزه‌های پیروان
۷۳	 روابط را باز و روشن نگه دار
۷۴	 استفاده از هوش و ذکاوت تمام کسانی که در صحنه هستند
۷۵	 مجالی برای ظهور حرص جمع‌آوری غنایم نده
۷۷	 کتاب ششم: هر سرعت مهمیز ببند
۷۷	 اطمینان بیش از اندازه، بسیاری چیزها را ضایع می‌کند
۷۸	 زیردستان برای دستیابی به هدف باید به تو پیوندند
۷۹	 وفاداری را با خدمت به متحدان عیب‌جویی کسب کن
۸۰	 دشمنی به نام جنایت را شکست بده
۸۱	 انقلابی در ارتش با سریع کردن حرکتش ایجاد کن
۸۲	 افراد را به مزایای تغییر متقاعد کن
۸۳	 فصاحت کلام دیگران ممکن است به کارآمدی فصاحت کلام خودت باشد
۸۵	 در صورت امکان، متحدان را مورد ستیج قرار بده
۸۶	 از هر نشانه‌ای از خودبزرگ‌بینی دوری کن
۸۶	 اقبال خوب، بهانه‌ای برای زیاده‌روی نیست
۸۷	 کتاب هفتم: قلب‌ها به هم می‌پیوندند
۸۸	 خشم، کسانی را که سرشار از آن هستند به بیراهه می‌برد
۸۹	 یک نماینده‌ی باارزش انتخاب کن
۹۰	 اختصار، روح فرمان است
۹۱	 کلمات باید همیشه با ظرافت به کار بروند
۹۲	 تلاش برای دستیابی به اتحاد
۹۳	 دوستان را با سخاوتمت شگفت‌زده کن
۹۳	 پیشنهادات را با در نظر گرفتن سود دوطرفه ارائه کن
۹۵	 عمل کردن به عنوان یک آزادی‌بخش، وفاداری بی‌نهایت به بار می‌آورد
۹۷	 کتاب هشتم: تغییر موازنه
۹۸	 بی‌عدالتی بزرگ، واکنشی شدید به بار خواهد آورد
۹۹	 برای راضی کردن متقاضیان شایسته به سرعت به پیش برو
۱۰۰	 فریب کاری فراوان با زیرکی اندک تفاوت دارد
۱۰۱	 مردمان را به خاطر ادامه‌ی وفاداری قدران باشید
۱۰۲	 تدبیری برای محافظت از خود بیندیش
۱۰۴	 هر فرصتی را برای امنیت تضمین اعتبارت در آغوش بکش
۱۰۵	 شوخی نباید هیچ‌گاه با بداندیشی همراه شود
۱۰۷	 کتاب نهم: پیش به سوی موفقیت
۱۰۹	 روان‌شناسی را مثل یک سلاح به کار ببر

۱۱۰	دوستان را تحریک کن تا مطابق باورت سخن بگویند
۱۱۱	کینه‌های قدیمی را تضمین اتحادهای جدید قرار بده
۱۱۲	ترفندهای نوشتاری که باعث موقعیت می‌شود
۱۱۳	پیروزی‌های برنامه‌ریزی شده، معادلات استراتژیک را تغییر می‌دهند
۱۱۵	احساسات را در تصمیم‌گیری‌ها دخیل نکن
۱۱۷	دوستان را کالایی یک‌بارمصرف نبین
۱۱۸	جزئیات را در هنگام ضرورت با دقت بررسی کن
۱۱۸	قدرت با اتحاد افزایش می‌یابد
۱۳۱	کتاب دهم: لطف دوستان
۱۳۱	بی‌انضباطی شکست را در پی دارد
۱۳۲	توبیخ ملایم بسیار بیشتر از بازخواست شدید مؤثر است
۱۳۳	با وجود بی‌اعتمادی دوطرفه، بر سر توافقات سودمندانه مذاکره کن
۱۳۴	بزرگ‌منش‌ترین حامیان را در کنار نگه دار
۱۳۵	بی‌باکی را با احتیاط همراه کن
۱۳۶	ابتدا به تقاطعی با توان کمتر حمله کن
۱۳۷	تلاش برای رفع سوءتفاهم‌ها
۱۳۸	قدرت پنهان اطرافیان را شناسایی کن
۱۳۱	کتاب یازدهم: تسلط بر خود
۱۳۳	در هنگامه‌ی تقصیر، خدوت را در برابر توبیخ‌ها فروتن نشان ده
۱۳۴	بگذار تا همه اشتیقات را شاهد باشند
۱۳۵	به نیازهای روحی دیگران احترام بگذار
۱۳۶	به حامیان آزادی بیان بده
۱۳۷	پیش‌بینی سختی‌های آینده
۱۴۱	کتاب دوازدهم: تغییر دادن دنیا
۱۴۳	محبت دیگران را به مانند هدیه قبول کن
۱۴۵	متحذران جدیدت را آزمایش کن
۱۴۶	در مورد چالش‌های پیش‌رو صادق باش
۱۴۷	بر روی قدرت نیروهای خودت تاکید کن
۱۴۹	پیشنهادهای دیگری نیز از زیردستان بخواه
۱۵۱	کتاب سیزدهم: رویارویی ارتش‌ها
۱۵۱	کسب اطلاع سریع یک هوشمندی بسیار مهم است
۱۵۲	بدان چه زمانی باید مردانیت را با تحسین تقویت کنی
۱۵۴	تحركات دشمن را با تمرکز تمام تحلیل کن
۱۵۵	در هنگام بحران خون‌سردی‌ات را حفظ کن
۱۵۶	هنگامی که شوک حمله، دشمن قدرتمند را فرامی‌گیرد
۱۵۷	نجات را همراهان به ارمغان می‌آورند
۱۵۸	مذاکره می‌تواند بهتر از نیروی نظامی عمل کند
۱۶۰	به اعمال خائنانه به سرعت واکنش نشان بده
۱۶۳	کتاب چهاردهم: بر بال پیروزی
۱۶۵	جاه‌طلبی بیش از اندازه، مقدمه‌ی فاجعه است
۱۶۵	زیرکی را جانشین اعتمادت نکن
۱۶۶	مردمت گرانبهاترین گنج‌هایت هستند

۱۶۹	تدبیرهای جنگی را با پوششی مخفی کن
۱۷۰	بهترین لحظه را برای آغاز حمله انتخاب کن
۱۷۱	به قلب قدرت حمله کن
۱۷۳	کتاب پانزدهم: وسوسه‌های قدرت
۱۷۳	شرح معایب رویه‌های اشتباه
۱۷۵	از شادی همراهانت استفاده کن تا پیروان ددرسازت را آرام کنی
۱۷۶	امنیت شخصی‌ات را تضمین کن
۱۷۸	موفقیت نباید هرگز خودبینی را در پی داشته باشد
۱۷۸	تنها آنان که به مردم خدمت می‌کنند شایستگی حکومت بر مردم را دارند
۱۷۹	به هر کس که با شرافت عمل می‌کند افتخار کن
۱۸۰	رهبر باید به مانند قانون پویا باشد
۱۸۳	کتاب شانزدهم: وقتی هماهنگی حکم‌فرما می‌شود
۱۸۵	بخش‌هایی از منشور کوروش
۱۸۷	سعی کن تواضع و خویش‌انداری بر اعمال حاکم شود
۱۸۸	عوامل خاشیه‌ای محتمل‌ترین منبع توطئه هستند
۱۸۹	اعطای هدایا به قدرتمندان
۱۸۹	ثروت برای تقسیم است و نه جمع‌آوری و پنهان کردن
۱۹۱	طلا خداوندگار قدرت و روشی نیست
۱۹۲	زمان نمایش باشکوه فرا رسیده
۱۹۵	کتاب هفدهم: رهبری و زیرکی
۱۹۶	به بهترین‌ها با سخاوت پاداش بده
۱۹۷	جلوی گستاخی و اهانت را بگیر
۱۹۹	ثروت را کاملاً تقسیم کن
۱۹۹	ترکیب ازدواج و اتحاد
۲۰۱	به هشدارهای عاقلانه گوش بده
۲۰۲	قدرت افسران ارشدت را تعدیل کن
۲۰۷	کتاب هجدهم: خرد دوران‌ها
۲۰۹	پیکری در رؤیا
۲۱۱	نظم خانه‌ات را برقرار کن
۲۱۲	دوستی دنیا را متحد می‌کند
۲۱۵	تکریم خداوند و نژاد بشر

توضیح ناشر

این کتاب قبلاً به نام «کوروش بزرگ، هنر رهبری و جنگ» توسط این انتشارات به چاپ رسیده و با توجه به استقبال خوانندگان، تجدید چاپ نیز شده است. اما با توجه به ضرورت مستند کردن اتفاقات و حوادثی که در این کتاب به صورت داستانی به شرح زندگی کوروش بزرگ می‌پردازد لازم دیدیم توضیحات و تصاویری چند به متن اضافه شود تا مطالعه آن را شیرین‌تر و قرار گرفتن خواننده در فضای تاریخی حوادث را آسان‌تر سازد. بنابراین پرواضح است که کلیه پاورقی‌ها و تصاویر موجود، در متن اصلی کتاب نبوده و همه آنها به انتخاب سارا فروغی از منابع مختلف به متن افزوده شده است. ضروری است در اینجا از زحمات ایشان تشکر و قدردانی گردد.

مقدمه‌ی مترجم

کوروش بزرگ یا «ذوالقرنین»^۱، بزرگ‌پادشاه ایرانیان به نوعی بنیان‌گذار ایران بزرگ در بیش از دو هزار و پانصد سال پیش بود. سرزمینی که او با یکپارچه کردن قبایل و خرده‌حکومت‌های زمانه‌ی خود بنیان نهاد و مسیری طولانی را تا به امروز طی کرده و می‌کند. اما این مرد بزرگ از همان ابتدا روش و مسلک خود را بر اخلاق، احترام به آراء و باورهای نیک دیگر انسان‌ها، تکریم بزرگان و پیشینیان، محترم شمردن تک‌تک انسان‌ها و البته پیش و بیش از همه پرستش و فرمان‌برداری از خداوند یگانه قرار داد. او همچنین رهبری یگانه بود. هوش و ذکاوتش در پیش‌برد و اداره‌ی جنگ و کشورداری، او را در زمره‌ی رهبران برتر تاریخ قرار داد. رهبری و حکومتی که علاوه بر کارآمدی، اخلاق و ارزش‌ها را سرلوحه‌ی کار خود قرار داد؛ چیزی که به ندرت در دیگر رهبران تاریخ به چشم می‌خورد و امروزه نیز کمیاب شده است.

تمام این ویژگی‌ها بن‌مایه و محتوای اصلی کتاب پیش رو را تشکیل می‌دهند. «گزنفون» یا به تلفظی دیگر، همان گسینفون که البته تلفظ صحیح یونانی آن، گزنفون

۱. در مورد اینکه «ذوالقرنین» چه کسی بوده است روایات و اختلاف نظرهای فراوانی بین تاریخ‌نویسان وجود دارد. اما آنچه که مسلم است از شخصی به نام «ذوالقرنین» در قرآن کریم سوره کهف و همچنین تورات نام برده شده است. مرحوم علامه طباطبایی در تفسیر المیزان ضمن تفسیر آیات مربوط به ذوالقرنین و با استناد به آیات شریفه، او را مردی مومن به خدا و قیامت، عادل و فاتح مشرق و غرب دانسته است. عده‌ای کوروش را همان ذوالقرنین می‌دانند و دلیل آن‌ها شباهت‌های فراوانی است که از حکمرانی، لشکرکشی‌ها و فتوحات کوروش در سال‌های ۵۶۰ تا ۵۳۹ پیش از میلاد، با نشانه‌های ذوالقرنین در قرآن کریم می‌باشد.

می‌باشد، مورخ و سردار بزرگ یونانی که سخت شیفته‌ی کورش بود، رساله‌ای در مورد این سردار و پادشاه ایرانی تدوین کرد. این رساله‌ی تاریخی از جهات فراوانی با دیگر تواریخ که به دوران کورش پرداخته‌اند، تفاوت دارد. به عنوان مثال در شیوه‌ی مرگ کورش؛ که مورخی مانند «هرودت»^۱ آن را در جنگ می‌داند و اما گزنفون بر اثر کهولت سن و یا در مورد همسر کورش که روایت گزنفون متفاوت است. در کنار این‌ها، گزنفون بر خلاف دیگر مورخین، به ابعاد شخصیتی کورش و مرام و مسلک او توجه ویژه‌ای نشان می‌دهد و اصلاً انگار هدف او از بازگویی و روایت داستان کورش بیان همین اخلاقیات اوست.

کتاب پیش روی شما را «لری هدریک»، افسر ارشد نیروی هوایی ارتش آمریکا که یک مورخ نظامی نیز می‌باشد، بازنویسی کرده است. او ابتدا قالب رساله‌ی گزنفون را تغییر و به نوعی آن را داستانی کرده است که با مسامحه می‌توان آن را گونه‌ای رمان در نظر گرفت. آن را فصل‌بندی و عنوان‌بندی نموده و همچنین زبان آن را به اول‌شخص تغییر داده است. تمام این تغییرات، با وجود ناقص شدن نوشته‌ی اصلی گزنفون خوانش این اثر را آسان‌تر و البته لذت‌بخش‌تر نموده است. کتب‌های داستانی ایجاد شده توسط وی، داستان شیرین کورش را شیرین‌تر و جذاب‌تر نیز کرده است. در کنار این، از آن‌جا که هدریک، یک فرمانده نظامی است، برخی ویژگی‌های کورش را روشن‌تر ساخته است؛ ویژگی‌هایی چون درک بالای شرایط جنگ، مدیریت بحران، سازمان‌دهی نیروهای زیردست چه در جنگ و چه در کشورداری، فتح با ریختن حداقل خون، به دست آوردن هم‌پیمانان جدید و ...

اما در مورد ترجمه‌ی کتاب هدریک باید گفت که سعی شده است تا در ترجمه‌ی اسامی اشخاص، اقوام و مکان‌ها، مشهورترین معادل در فارسی به کار گرفته شده و انتخاب گردد. همچنین باید در نظر داشت که زبان اثر گزنفون را پیش‌تر هدریک تا حد زیادی تغییر داده و به‌روز کرده است و در ترجمه نیز این نکته رعایت شده و نثر هدریک مبنای کار قلمداد گردیده است.

۱. هرودوت که در سال‌های ۴۸۴-۴۲۵ پیش از میلاد می‌زیسته است. از تاریخ‌نگاران عصر باستان به شمار می‌رود. او در نگارش حوادث تاریخی به کرات زمان وقوع حوادث را به اشتباه ذکر کرده و در موارد زیادی داستان‌گویی و اتکاء به افسانه‌ها را به جای تاریخ واقعی ذکر کرده است. علاوه بر این‌ها روحیه اسطوره پرستی یونانی و تعصب به سرزمین یونان، تأثیر زیادی در آثارش بجای گذاشته است. با همه این احوال نوشته‌های بجا مانده از او تا حدودی ما را با اوضاع جهان باستان آشنا می‌سازد و اولین آثار مکتوب و به جا مانده در مورد ایران باستان از او است.

پیش‌گفتار

گزنفون اهل آتن، مورخ یونان باستان متولد ۴۳۱ پیش از میلاد مسیح بود. وی وقتی حماسه‌ی کورش را می‌نگاشت در اوج قله‌ی علم و ادب قرار داشت. نگاه جدیدی که در آن کتاب پیرامون رهبری بیان شد، الهام‌بخش رهبران مهمی در تاریخ از ژولیوس سزار گرفته تا بنجامین فرانکلین و حتی لارنس عربستان بوده است.

بر خلاف بیشتر کتاب‌های پیرامون هنر رهبری، شاهکار گزنفون عمیقاً به اخلاقیات و درجات معنوی می‌پردازد و البته این از مردی که سال‌ها نزد «سقراط» زانوی شاگردی زده است، کاملاً قابل انتظار است. به احتمال فراوان، گزنفون به هنگام نگارش کتاب «کورش» خرد و قدرت استنباطی که از سقراط آموخته بود را کاملاً مبنای کار قرار داده است. در نسخه‌ی دست‌نویس و اصلی کتاب گزنفون یعنی «کورش بزرگ»، روش‌های رهبری مورد استفاده‌ی امپراتور پارسی که بزرگ‌ترین امپراتوری دنیای باستان را بنیان نهاد، به شکل داستان درآورده شده است. حرکت بزرگ کورش سراسر با پیروزی همراه بود، از این‌رو این کتاب نیز یکی از موفق‌ترین داستان‌های طول تاریخ را در خود دارد.

کورش بزرگ (۵۸۰-۵۲۹ پ.م) امپراتوری پارسی را در قرن ششم پیش از میلاد مسیح با متحد کردن دو قبیله‌ی اصیل ایرانی ماد و پارس بنیان گذارد. در نهایت امپراتوری کورش از هند تا دریای مدیترانه گسترده شد و تبدیل به قدرتمندترین حکومت جهان تا دو قرن بعد

گردید. اگر چه کورش یک قرن پیش از زمانه‌ی گزنفون حکومت می‌کرد، اما شایسته‌ترین انتخاب برای معرفی به عنوان رهبری آرمانی بود. پیروزی‌های خیره‌کننده‌ی این مرد پارسی و حکومت سرشار از اعتدال او ماده‌ی خام بسیار مناسبی که گزنفون برای ترسیم دورنمایی از یک انسان نمونه نیاز داشت را در اختیار او قرار داد.

افلاطون، یکی دیگر از شاگردان برجسته‌ی سقراط، کورش بزرگ را به عنوان نمونه‌ی کاملی از یک حکمران روشن‌فکر تحسین کرده است. آن‌چه موسی برای بنی‌اسرائیل صورت داد را کورش برای پارسیان انجام داد. وقتی کورش بابل را تصرف کرد، با آزاد کردن عبریان از بند اسارت و اجازه دادن به بیش از چهل‌هزار یهودی برای ترک بابل و بازگشت به سرزمین‌شان، ایشان را به آرزویی دیرینه رساند. کورش به خاطر نیک‌اندیشی و آرزوی همیشگی‌اش برای زندگی نوع بشر در صلح و آرامش، در بندهایی از تورات مورد تکریم و تحسین قرار گرفته است.

حتی آنان که توسط وی شکست خوردند نیز کورش را مردی بزرگ و نیک می‌پنداشتند. «شاپور سورن پهلوی»، استاد دانشگاه لندن در جایی می‌آورد که پارسیان او را به عنوان «پدر»، بابلیان به عنوان «آزادی‌بخش»، یونانیان به عنوان «قانون‌گذار» و یهودیان به عنوان «تدهین شده توسط خداوند» تلقی می‌کردند.

سندی در قالب استوانه‌ای به خط میخی در سال ۱۸۷۸ در حین یک گودبرداری در اطراف بابل کشف شد. این سند که شیوه‌ی عمل‌کرد انسانی کورش در قبال بابلیان پس از تصرف شهر را بیان می‌دارد، به عنوان اولین منشور حقوق بشر تاریخ در نظر گرفته می‌شود. با شناسایی این سند ارزشمند، بعدها سازمان ملل ترجمه‌ی منشور حقوق بشر کورش را به تمامی زبان‌های رسمی سازمان ملل ترجمه و منتشر کرد.

مورخ بزرگ، «ویل دورانت» بیان داشته است که کورش بزرگ «مهربان‌ترین فاتح تاریخ است که امپراتوری‌اش را با سخاوت تمام بنیان نهاد. دشمنانش او را شخصی ملایم و باگذشت می‌شناختند و در هنگام نبرد با او همانند انسانی که چارهای جز انتخاب میان کشتن و یا کشته شدن ندارد، جنگ نمی‌کردند.»

هیچ رهبر دیگری در طول تاریخ نتوانست به دست‌آوردهای کورش برسد. اگر چه اسکندر (۳۵۶-۳۲۳ پ.م) گاهی اوقات تدبیرگر نظامی بزرگ‌تری در نظر گرفته می‌شود، اما او آن قدر به ورطه‌ی افراط در خون‌ریزی و نابودی مردم بی‌گناه و البته ورطه‌ی فساد اخلاقی افتاد که

مقام کورش بزرگ دست‌نخورده در اوج باقی ماند.

در حالی که کورش با مردمانی که سرزمین‌شان را فتح می‌کرد با احترام تمام رفتار می‌نمود، اسکندر گاهی سربازانش را تحریک به از دم تیغ گذراندن تمام مردم می‌کرد. اسکندر با گسترش قلمروی حکومتی‌اش به طور فزاینده‌ای به شیوه‌های ستمگرانه و خودبینی‌های وحشتناک روی می‌آورد. اگر یکی از فرماندهان کورش حتی یک درصد وحشی‌گری‌های اسکندر را از خود نشان می‌داد، به سرعت از تمامی مسئولیت‌هایش برکنار می‌شد.

گزنفون که خود مردی نیک بود، به نوعی احساس نزدیکی روحی با این امپراتور پارسی می‌کرد. هر دوی ایشان فرصت‌های زیادی برای کسب استادی در توانایی‌های نظامی داشتند. مهارت‌های نظامی خود گزنفون در طول خدمتش به عنوان یک فرمانده در میدان نبرد، که گاهی حتی ذره‌ای درنگ و تردید موجب شکست و مرگ می‌شد، بسیار ارتقاء یافته بود.

گزنفون همچنین با استفاده از سخنوری مشهور و پرآوازه‌اش در مورد کمال انسانی، به جایگاه یک سیاست‌مدار و مصلح برجسته ارتقاء یافت و از نزدیک با پارسیانی که در شهرهای یونان در قسمت شرقی آن که امروزه به عنوان ترکیه شناخته می‌شود، مستقر بودند به همکاری پرداخت. نگرش گزنفون به کورش را بیشتر از نگاهی تاریخی و محدود، باید خلاقانه و گسترده دانست. او بسیار بیشتر از آن که علاقه‌ای به بیان وقایع رخ‌داده‌ی زندگی‌نامه‌ای کورش داشته باشد، علاقه دارد میان کند که رهبر آرمانی چه طور می‌تواند یک زندگی فوق‌العاده و ارزشمند و در رفاه و همچنین همراه با امنیت قابل توجه برای مردمش فراهم کند.

گزنفون در به داستان درآوردن شیوه‌های پیروزمندانه‌ی کورش نشان می‌دهد که چه طور باید جلسه‌ای را به خوبی برگزار کرد، یک مذاکره‌کننده‌ی متخصص شد، با متحدان به خوبی برخورد کرد، پیروان را متقاعد و علاقه‌مند به برآوردن خواسته‌های شخصی کرد، بالاترین معیارها برای افزایش عمل‌کرد را فراگیر کرد، اطمینان یافت که سازمان تحت فرمان او از بهترین متخصصین بهره‌مند است و فرامین همگی به عمل درمی‌آیند. تمامی این موارد را می‌توان در کتاب «کورش بزرگ» یافت.

بنابر تصویری که گزنفون ارائه می‌دهد، کورش هم استراتژیست و هم تدبیرگر جنگی بود. او به مانند یک مدیر اجرایی بزرگ برنامه‌ریزی می‌کرد اما بر عملیات‌ها به مانند یک مدیر میانی نظارت می‌کرد؛ از این رو می‌توان درس‌هایش را در موقعیت‌های مختلف زندگی تجاری

به خوبی به اجرا در آورد و وجوه مشترک فراوانی میان دوران زندگی کورش و خود یافت. نویسنده‌ی «بحران در اداره‌ی سازمانی» طی گزارشی در هفته‌نامه‌ی «بیزینس ویک» چنین می‌آورد که: «اگر چالش پیش روی مدیران اجرایی در دهه‌ی ۹۰ میلادی تبدیل شرکت‌های غول‌آسای‌شان به رقیبی سرسخت برای سایر شرکت‌ها بود، چالش آن‌ها در سال‌های اخیر ایجاد فرهنگی سازمانی است که سلامت معنوی را نیز به اندازه‌ی خلاقیت و ابتکار ارتقاء دهد.»

تأملی کوتاه در این موضوع ثابت می‌کند که چرا توجه و علاقه به کورش بزرگ قرن‌هاست رو به افزایش داشته است. درست‌کاری، سلامت معنوی، طرح‌های استراتژیک برجسته و اعتماد به نفس برای کسب پیروزی کورش، موجب می‌گردد که خواننده نیز بتواند توانایی‌های کورش را در زندگی شخصی‌اش به اجرا درآورد.

به عنوان یک انسان، کورش بزرگ بارها و بارها نشان داده که جایز الخطاست، اما وقتی گزنفون داستان او را وامی‌کاود، می‌آموزیم که چه طور اشتباهات‌مان را جبران کنیم و چه طور تکرارشان نکنیم. وقتی کورش از مسیر منطق و نیکی منحرف می‌شود، به غم و پشیمانی دچار می‌گردد و اما به سرعت مسیر حرکتش را به راه راست تغییر می‌دهد. او با نمونه‌های فراوان بی‌عدالتی مقابله می‌کند و اجازه می‌دهد تا تک‌تک اعضای گروهش از بالا تا پایین با مسائل مربوط به خود به او نزدیک شوند.

شاید این گونه تلقی گردد که به دلیل رشد و پیشرفت فن‌آوری‌های جدید، در یک کتاب باستانی باید به دنبال مشورت و اندرزهای اخلاقی بود، اما حتی در این زمینه نیز گزنفون نشان می‌دهد که چه طور می‌توان از این کتاب‌ها بهره‌ی کافی در زمینه مدیریت در جهان مدرن امروزی برد.

نگاهی به آثار کلاسیک مرتبط

جایگاه گزنفون آن قدر بالاست که او را تنها می‌توان با بزرگ‌ترین اندیشمندان عرصه‌ی رهبری مقایسه نمود؛ مردانی هم چون «سان تزو» مؤلف «هنر جنگ» با این مقایسه، به هیچ وجه از ارزش‌های گزنفون کاسته نمی‌شود؛ اثر وی از جهت بیان فنون رهبری در برابر اثر این مؤلف چینی ضعیف‌تر است اما از جهات بسیاری از اثر سان تزو پیشی می‌گیرد. در «هنر جنگ» سان تزو قواعد فرماندهی زیرکانه و حيله‌گرانه را به طور خلاصه می‌آورد

و از این حد فراتر نمی‌رود. بیان ناقص این قواعد، الهام‌بخش آثار دیگر نویسندگان چینی و شرح‌های ایشان نیز قرار گرفته است. اما حتی با توضیحات ایشان نیز، اثر سان تزو در تطبیق نظریه با عمل بسیار ناتوان باقی مانده است. «کوروش بزرگ» در این زمینه کاملاً موفق عمل کرده است و با بیان مثال‌های فراوانی نظریات آورده‌شده را به خوبی با عمل تطبیق می‌دهد.

بدین ترتیب، اگر چه سان تزو و گزنفون هر دو بر فریب دشمن تأکید دارند، اما تنها گزنفون یک رهبر مشخص که البته همان کوروش است را در به عمل در آوردن آن ترسیم می‌کند. هر دوی ایشان اهمیت تمرکز بر سرمایه‌های موجود شخصی را بیان می‌دارند، اما تنها گزنفون است که این نکته‌ی مهم را در عمل نشان می‌دهد. در این میان هم‌چنین گزنفون خرد کوروش را در خلال داستان ماجراجویانه و تا حدی حماسی وی نشان می‌دهد.

یک اثر کلاسیک دیگر که معمولاً در ردیف «کوروش بزرگ» قرار داده می‌شود، اثر «نیکولو ماکیاوولی» یعنی «شاهزاده» است. ممکن است شگفت‌زده شوید اگر بدانید که مؤلف «شاهزاده» از بخش‌هایی از اثر گزنفون که ماکیاوولی آن را تدریس و تحسین می‌کرد در نگارش اثرش الهام گرفته است. «اشتراوس» فیلسوف سیاسی مشهور چنین بیان می‌دارد که: «هیچ پدیده‌ی اخلاقی یا سیاسی‌ای وجود ندارد که ماکیاوولی بداند یا بدان شهره باشد و گزنفون هم کاملاً صاحب آن نباشد... درست است که در اثر ماکیاوولی همه چیز شکل تازه‌ای می‌یابد، اما قطعاً آن چه در اثر گزنفون دیده می‌شود را گسترش و یا حتی روشن‌تر نکرده است، بلکه انگار جلوه‌ای تاریک‌تر از آن ارائه داده است.»

اشتراوس حق دارد، ماکیاوولی از گزنفون زیاد نیاموخته است. در مقایسه با کوروش بزرگ، شاهزاده درک بسیار سطحی‌تری نسبت به یک رهبر حقیقی ارائه می‌دهد.

ماکیاوولی به روشنی از استفاده از هر گونه فریب و نیرنگ برای دستیابی به هدف و آرمان جانب‌داری می‌کند، اما گزنفون به خوبی دریافته است پس از کشمکش درونی بلندمدتی که فریب و نیرنگ نهایتاً به فاجعه و مصیبت منجر می‌گردد. به راحتی می‌توانید امروزه دیدگاه گزنفون را مورد بررسی قرار دهید؛ وقتی یک شرکت یا سازمان با سیاست‌های رؤسای نیرنگ‌باز به تباهی کشانده می‌شود، این پیش‌بینی او را به چشم می‌بینید.

با تنزل مقام ماکیاوولی و اثرش و ارتقاء مقام «کوروش بزرگ» می‌توانید دیدگاه درست نسبت به رهبر واقعی را کشف کنید. توصیه‌ی گزنفون همیشه خردورزی و دوری از بدکاری است البته نه فقط در زمان جنگ. به این دلیل است که این شاگرد سقراط را مردی بزرگ

می‌دانیم و جایگاه وی را بسیار بالا در نظر می‌گیریم و عنوان رهبر حقیقی را شایسته‌ی کورش و نه شاهزاده، رهبر هذیان‌گوی ماکیاولی می‌دانیم.

پیرامون این بازنویسی کوتاه جدید

در بازنویسی این متن کلاسیک، خط داستانی گزنفون را به هم زده‌ام و بخش‌هایی که با گذشت زمان درک‌شان مشکل شده است را حذف کرده‌ام. بر مبنای نسخه‌ی ترجمه‌شده‌ی قدیمی «کوروش بزرگ» در ۱۹۰۶ توسط «هنری گراهام داکینز» که در اختیار داشتم، زبان کتاب گزنفون را برای درک بهتر دانشجویان و علاقه‌مندان امروز و خوانش بهتر آن، امروزی کرده‌ام. هم‌چنین عناوینی برای درس‌ها و جملاتی کلیدی پیرامون رهبری بیان داشته‌ام. فصل‌ها نیز هم‌چنین برای تسهیل دسترسی و استفاده از کتاب ایجاد و نام‌گذاری شده‌اند. برای تأثیرگذارتر کردن درس‌های این کتاب، در چند مورد زبان اول‌شخص را به دانای کل تغییر داده‌ام. هم‌چنین اطلاعاتی پیرامون قهرمان گزنفون از «کتاب عزرا» از کتاب عهد عتیق که پیرامون چگونگی آزادسازی عبریان توسط کورش از بند اسارت بابل می‌باشد را اخذ و به کتاب اضافه کرده‌ام.

همان‌طور که در اثر اصلی نیز روشن است، کورش معمولاً در مرکز توجهات بوده است، اما گزنفون این اثر پیرامون قهرمانش را با زبان سوم‌شخص (دانای کل) نگاشته است و به شدت نسبت به بیان ذهنیات و اندیشه‌های درونی وی بی‌میل است. تصمیم گرفتم تا زبان کتاب را به اول‌شخص تغییر دهم. این روش این امکان را به من داد تا پیچیدگی و زیرکی شخصیت کورش، و رای آن‌چه در متن اصلی مشخص شده است را بهتر بیان دارم.

امیدوارم تمام خوانندگان از این کتاب لذت ببرند، ذهن و اندیشه‌شان روشن‌تر شود و از نتایج آن به خوبی بهره‌مند گردند.